

משפחה הגדולה התאחדה מקיר אל קיר, מחרות ועד רק"ח. היה זה מחזה מלבב — וחבל שנערך כדי להגן על האינטרסים המשותפים של חברי-הכנסת כאגודה מקצועית. זה היה במסגרת הוויכוח על תקציב הכנסת. זוהי הזדמנות יחידה במשך השנה לדבר על סדרי הכנסת עצמה. הקדישו לכך, לראשונה, שעה אחת (!), אך ברוחב לב הורחבזמן הוויכוח לשעתיים. לבסוף ארך שלוש שעות.

היה זה המנון של "שבת אחים גם יחד" (אך לא שבת-אחים במליאה). אנשי מפא"י שפכו דלים של מחמאות על ראשי אנשי חרות המתמוגגים, ואילו אנשי חרות קשרו עטרות לראשי ח"כי מפא"י המסורים והנאמנים. רק"ח ומק"י העלו על גס את העבודה היפה של הח"כים (שהם בשאר ימות השנה משרתי ההון המנופוליסטי הזר), והרתיים מכל הגחמים שיבהו את המסירות של הח"כים החילוניים ממפ"ם. אידיליה גמורה.

למה? כי סוף-סוף הגיעו לאוזני הח"כים הדי ההתמרמרות הציבורית על עבודת הכנסת, ובעיקר של ההעדרות מן המליאה, הגואה בעקבות הסכרתה השיטתית של סיעתנו במשך השנה. הכנסת כולה קמה להתגונן בפני התקפתנו זו, בגלוי ובספה מלא. וכך הפך הוויכוח למקהלה מדברת, כשבכל הנאומים, ללא יוצא-דופן-הכלל, חוזרות שלוש נימות עיקריות:

- הכנסת היא בסדר גמור. כולם עובדים בה קשה. המשכורת עלובה.
- יש מערכה של השמצה נגד הכנסת. המשמיצים בבית (אנחנו) והמשמיצים בחוץ (בעיקר אמנון רובינשטיין מהארץ) סוללים את הדרך לדיקטטורה.
- בכל זאת לא יפה שהח"כים לא באים למליאה. צריכים לדאוג לכך שתגבר הנוכחות במליאה. כל סיעה צריכה לחייב את חבריה לבוא לשם.

באותו רגע נכחו כל חברי סיעת גח"ל, שחזרו לאלום במיוחד כדי לכבד אותו בנוכחותם כדי שלא יצטרך לנאום בפני אלום כמעט-ריק. זה מקובל בסיעות הגדולות. בן-אליעזר ניצל עובדה זו ופנה אלי:

אריה בן-אליעזר: ... אדרבה, תספור עכשיו ותראה שיש יותר מעשרים-וחמישה חברי-כנסת, וגם יותר משלושים או ארבעים. הנסיון הזה, הפחדנות הזאת ...

חיים לנדאו (חרות): יש נאומים שהכרחי לברוח מהם. אי-אפשר לשבת בהם!

אורי אבנרי: האם החברים של סיעתך ישראו באולם גם כאשר אתה תגמור את נאומך?

אריה בן-אליעזר: האם החברים שלך יושבים באולם כאשר אתה נומר את נאומך?

אורי אבנרי: אני מקווה שיהיו רבים!

אריה בן-אליעזר: תקווה, תקווה. כשאני שומע אותך מעל במה זו בהיותך סיעה של אדם אחד, ואתה אומר "אנחנו", לעתים קרובות מאד אני חושב שזה הלך-מחשבה ונגעוטים גם למישטר של אדם אחד, שיאמר "אנחנו המדינה". אתה פונע בכבוד חברי-כנסת כאשר אתה עולה ומדבר בשם "אנחנו"!

אורי אבנרי: אתה לא מדבר בשם הבוחרים שלך?

אריה בן-אליעזר: אתה הצעת לחלק משכורות לחברי-הכנסת בצורה מסוימת. כמה משכורת אתה צריך לקבל, אם זה "אנחנו"?

אורי אבנרי: אתה מדבר בשם עצמך, או בשם הבוחרים שלך?

שבת אחים גם יחד

אריה בן-אליעזר: יש לדעתי שני סוגי אנשים שמלעגים ומבזים את הכנסת: מי שסוביידי קלושים להיבחר אליה מחדש, ומי שלא הצליח להיבחר.

אורי אבנרי: נראה, נראה איזה סיעה, משתי הסיעות שלנו, תעלה, ואיזו תרד!

אריה בן-אליעזר: אני מדבר בשם סיעה של עשרים-וששה איש, אבל כשאני עומד על הבמה, אני אומר "אני". ואתה מדבר בשם סיעה של אדם אחד, ואומר "אנחנו"!

אורי אבנרי: אני מדבר בשם הבוחרים שלי. זה אנחנו.

אריה בן-אליעזר: אבל זו זכותך. איש אינו רוצה למנוע זאת ממך.

צבי צימרמן (ליברלים): מכס!

אריה בן-אליעזר: סליחה, זו זכותכם.

בתום ויכוח זה נערכו ההצבעות. היינו הסיעה היחידה שהגישה הסתייגויות לתקציב הכנסת (חוץ מהקומוניסטים, שהציעו להעלותו בסכום סמלי של לירה אחת). תבענו להקטין את תקציב המשכורות של חברי-הכנסת במיליון וחצי ל"י, את מנגנון הכנסת במיליון וחצי, ועוד.

מובן שהסתייגויות אלה נדחו פה אחד, כשכל הכנסת מצביעה נגד קולנו הבודד. שוב: 1 מול 119.

כמעט כל נואם, אחרי שגמר את נאומו ברוח זו, נטש את האולם, יחד עם בני סיעתו. כך, עוד תוך כדי ויכוח נרגש זה על הצורך בנוכחות, התרוקן האולם בהדרגה. כשהתקרב תורי לנאום (ראה מסגרת) כבר ירדה הנוכחות ל-20. אחר-כך שוב עלתה הנוכחות, כשבא אנשי גח"ל והמערך לשמוע את דברי נואמי-הסיום שלהם, והתכוננו להצבעה.

מי זה "אנחנו"?

ק נואם אחד התייחס אלינו בגלוי, תחת להתקיף אותנו בעילום-שם כשאר חבריו. היה זה אריה בן-אליעזר, איש חרות.

* משכורתו של חברי-כנסת: כ-1300 ל"י ברוטו, בתוספת אש"ל מכסימלי של 400 ל"י עבור ימי השהות בירושלים.

שאלות השבוע

- **בין השאר הגשנו, השבוע, את השאלות הבאות:**
- **"אני אחמד":** מדוע אין מעניקים מעמד של "סרט ישראלי" לסרט "אני אחמד" מהם המיבנים לפיהם קובע הממונה על הסרט הישראלי את הענקת המעמד הנ"ל? בפני מי ניתן לערער על כך?
- **מיוז לאמריקה:** האם נכון כי השר חיים גבתי נסע לאמריקה לביקור חולים אצל המשקייע סם האמבורג, וכי נסע על חשבון האישי? האם מותר לשר לקבל במתנה כרטיסי-טיסה מידי אנשים פרטיים?
- **הסתכנות הבנקים:** האם עלול בנק ישראל להפסיד כספים כתוצאה מהחלטתו לקחת תחת חסותו את הבנקים אלרן ופויכטונג?
- **מונים למוניות:** האם נכון כי למר אפרים גוזמן ניתן זכיון בלעדי להרכבת מונים במוניות, כולל ביטוחם, תיקונם ושינויים בהגם האם קדם לכך מיכרז? האם משרד-התחבורה מפקח על המחזירים של השרותים הכרוכים בכך, כגון 70 ל"י לביטוח כל מונה?
- **ריבית בכניקים:** האם אישר האוצר את הנוהג של הבנקים לחשב את הריבית על הפקדונות לפי הסכום הקטן ביותר שיש בחשבון באחד מימי השנה, בעוד שהבנק עצמו מחשב ריבית על משיכית-יד מדי יום ביומו?
- **הענקות באוניברסיטה:** האם נכון כי מאות אלפי לירות שולמו לעובדים בכירים באוניברסיטה תמורת הסכמתם לפרוש מפקדיהם? מה הסיבה לכל אחד מן התשלומים האלה? (על נושא זה הגשנו גם הצעה דחופה לסדר-היום, אך הנשיאות שללה את הדחיפות — וכך ירדה למעשה מסדר-היום).
- **דקת-ריאות כבית-שיקמה:** מה עושה משרד-השיכון לחיסול האפי-שרות של חדרת מיישפונות לבתי-נופש זה, שדייריו קובלים מקור ומרטיבות, ושילדיהם לקו בדלקת-ריאות? מה עשה משרד-הבריאות בעניין זה?

תשובות השבוע

- **בין השאר נענו השבוע השאלות הבאות שלנו:**
- **השאלה:** דובר המישטרה הודיע כי המישטרה תומכת בחניית מכוניות על המדרכות, לשם הקלה על מצב החנייה ועל זרימת התנועה. מהי עמדת משרד-התחבורה לגבי הצעה זו?
- **תשובת שריהתחבורה:** משרד-התחבורה מתנגד לחנייה על המדרכה.
- **שאלה נוספת:** לאור העובדה שבערים הישנות המדרכות רחבות מן הצורך ברחובות רבים, ואילו הכבישים אינם די רחבים לצורך חניה נאותה, האם מוכן כבוד השר להקים ועדה, או לחקור בכל דרך אחרת, את השיטות לשינוי המצב הזה?
- **תשובת השר:** "בהרבה מקומות הוכנסו שינויים והורחב הכביש על חשבון המדרכה, במקום שהדבר מוצדק, הן מבחינת התנועה של כלי-הרכב בכביש והן מבחינת התנועה של הולכי-הרגל על המדרכה. אולם לא נשקלה, ולא נראית נכונה, ההצעה להתייר העמדת מכוניות על גבי המדרכות."
- **השאלה:** האם נכון כי מר חנוך סמית, מנהל הרשות לתיכנון כוח-אדם במשרד-העבודה, הודיע כי הירידה עלתה בשנה שעברה ב-3000 איש (בניגוד להודעות ההפוכות של דוברי הממשלה בכנסת ובציבור)?
- **תשובת שריהעבודה:** זוהי אומדנה המבוססת על גידול ההפרש בין אזרחים יוצאים ואזרחים חוזרים. מיספרים סופיים יהיו בידינו רק בעוד כשנה.

איש מגח"ל אינו נוכח!

זו יפול היה היום להיגמר — אבל הוא נמשך, כאילו דאג בכאי גאוני להציג פארודיה של הוויכוח שנערך זה עתה.

כי אך נסתיים הוויכוח על הכנסת, בו תבעו כל הנאומים, בשם כל הסיעות, להעלות את הנוכחות באולם המליאה — והנה נערך ויכוח בנוכחות 8 ח"כים. נושא הוויכוח: תקציב משרד-החקלאות, המגיע ל-300 מיליון לירות.

דוש ב"מטריב"

עוד הידהו באוזני יבירו של בן-אליעזר, מלפני כמה דקות בלבד, כאשר קמתי ל"דבר. ראיתי שלא נשאר בי אולם אפילו חבר אחד מכל סיעת גח"ל, חוץ מיו"ר ה"ישיבה, יוסף סרלין. לכן פ"תחתי את דברינו במילים הבאות:

אורי אבנרי: כבוד ה"יושב-ראש, כנסת נכבדה. אחרי כל הדיבורים ששמענו היום, חלקם בפאתוס כה רב, על כבוד הכנסת, תמחני אם מן הראוי היה לקיים, דיון על נושא כלי-כך חשוב, כמו החקלאות. כאשר נוכחים באולם פחות מעשרה חברי-כנסת; כאשר נעדר גם השר וגם סגן-השר.

נוצרת ההרגשה כאילו מ"דברים, חוץ מאשר אל חברי-הכנסת הנכבדים אך המעטים הנוכחים פה, ישר לפרוטוקול. מה גם שחבר-הכנסת, שדיבר היום בפאתוס הגדול ביותר נגד המשמיצים, המלעגים וה"משה ורטמן (מפא"י): ליושב-ראש אין ברירה!

אין כאן מקום לפרסם את נוסח נאומו, שהוכן בישיבות ארוכות עם היועצים החקלאיים של סיעתנו. הוא היה עובדתי, גודש מיספרים, ובא למק את 25 ההסתייגויות המפורטות של סיעתנו לתקציב החקלאות.

בדרך כלל יש תירוץ שגור להעדרות הח"כים והשרים מן המליאה: אין צורך לשמוע את הנאומים במליאה, הרי אפשר לקרוא בפרוטוקול. הפעם היתה הזדמנות להפריך טענה זו. כי למחרת היום קם שר-החקלאות להשיב למתחכים. הוא השיב בפרוטרוט לכל המתחכים שהשתתפו בחלק קודם של הוויכוח, בו היה נוכח. שבוע לפני כן. אך הוא לא התייחס אף במילה אחת לכל המתחכים שדיברו בחלק השני של הוויכוח. באותו יום שני, אחרי הדיון על הכנסת, כאשר עזר יחד עם 110 ח"כים אחרים.

(אגב, הדבר לא הפריע לאותם ח"כים להצביע, למחרת היום, נגד ההסתייגויות שלנו, שאת הנמקתן לא שמעו. הן נדחו, כמובן, פה אחד, כשרוב המצביעים כלל לא ידעו במה המדובר.)

אולם גם בדיון החקלאי לא נסתיימה הפארודיה של אותו יום שני מופלא. מייד אחרי דברי הנואם האחרון על החקלאות, בשעה תשע בערב, הציג שר-המיסוח-התעשייה, זאב שרף, חוק דחוף של 60 מיליון ל"י — הארכת תוקף התקנות-לשעת-חירום, הנוגעות לתשלומי-חובה. אותה עת ישבו באולם המליאה כשמונה חברי-כנסת, מהם רק מפא"יניק אחד (ורטמן